

Poznań, 20.10.2016r.

Prof. UAM dr hab. Andrzej Ćwikliński

Ocena rozprawy doktorskiej mgra Mariusza Baranowskiego pt.: „Kompetencje medialne nauczycieli muzyki w Wielkopolsce, stan obecny diagnoza potrzeb” napisanej pod kierunkiem naukowym prof. UAM dr hab. Wojciecha Skrzydlewskiego ss. 395

Problematyka badawcza podjęta przez mgr Marka Baranowskiego ma duże znaczenie tak z poznawczego jak też praktycznego punktu widzenia. Polem swoich zainteresowań naukowych uczynił on ustalenie faktycznego poziomu kompetencji medialnych obecnych i przyszłych nauczycieli muzyki. Uzasadniając podjęcie tej właśnie problematyki, Autor słusznie wskazuje na fakt, iż obserwujemy dynamiczny wzrost udziału i znaczenia technologii i mediów w procesie kształcenia. Dokonuje się obecnie jakościowy i ilościowy postęp w zakresie nowych technologii, które zwiększają swoje znaczenie w różnych obszarach życia społecznego, w tym także w edukacji. Rodzi to pytania o to czy nauczyciele są przygotowani do dostosowania nowych mediów w procesie dydaktycznym w zakresie różnych przedmiotów, także w zakresie nauczania muzyki, jak również pytania o jakość i kształt edukacji w uczelniach wyższych, przygotowujących ich do wykonywania tego zawodu. Autor stwierdza, iż „tezą główną badań jest założenie, iż obecny system kształcenia przyszłych nauczycieli i doskonalenia zawodowego czynnych zawodowo nauczycieli muzyki nie odpowiada wymogom współczesnej dydaktyki w odniesieniu do kompetencji medialnych współczesnego pedagoga” (strona 14). Przeprowadza więc badania zmierzające do dokonania możliwie obiektywnej diagnozy stanu kompetencji medialnych nauczycieli muzyki oraz studentów kierunków muzycznych, a także podejmuje próbę stworzenia modelu systemu kształcenia w tym zakresie w przyszłości. Słusznie też podkreśla znaczenie edukacji muzycznej dla wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia zestawiając zarazem ważność tej edukacji z jej zaniedbywaniem czy wręcz marginalizowaniem w procesie kształcenia na różnych szczeblach pracy szkoły. Tymczasem badania dowodzą, iż edukacja muzyczna pozwala w procesie nauczania uzyskiwać pozamuzyczne efekty w zakresie osiągnięć uczniów z innych przedmiotów, gdzie istotne są zdolności np. matematyczno-logiczne. Wszystko to sprawia, iż podjęta problematyka jest nie tylko uzasadniona, ale wręcz pozwala na wypełnienie pewnej luki w zakresie podejmowanych przez Doktoranta badań tym bardziej, iż system kształcenia

nauczycieli muzyki opiera się na przestarzałym już modelu nie spełniającym obecnie społecznych oczekiwań w kontekście dynamicznych zmian związanych z upowszechnieniem technologii informacyjnych.

Ogólna charakterystyka pracy

Rozprawa obejmuje 395 stron, bogatą bibliografię (209 pozycji), zestawienie wykorzystanych w opracowaniu aktów prawnych, netografię (39 pozycji), a także spis ilustracji graficznych (jest ich 97) oraz spis tabel (22), co świadczy o bogatej informacyjnie prezentacji wyników badań. W aneksie zawarty został kwestionariusz ankiety w badaniach ilościowych nauczycieli muzyki.

Praca strukturalnie obejmuje trzy zasadnicze części: część teoretyczną, empiryczną oraz część praktyczną. Część teoretyczna poprzedzona wstępem, w którym Autor dokonał przekonującego uzasadnienia wyboru problematyki badawczej, składa się z czterech rozdziałów.

1. W pierwszym rozdziale zatytułowanym „Media i nowe media w systemie wychowania muzycznego” Doktorant skupił się na dwóch istotnych zagadnieniach, a mianowicie na charakterystyce edukacji medialnej w społeczeństwie informacyjnym, gdzie przybliży wykorzystanie technologii informacyjnych i mediów we współczesnej dydaktyce, dokonuje wyjaśnień definicyjnych takich terminów jak komunikacja, media, nowe media i multimedia, prezentuje typologie mediów oraz kreśli znaczenie mediów w różnych modelach kształcenia.

W drugiej części tego rozdziału wyjaśnia pojęcie kompetencji medialnych na tle kompetencji pedagogicznych nauczyciela oraz dokonuje porównań kompetencji medialnych obecnego i przyszłego nauczyciela muzyki.

Rozdział ten na pewno jest dobrym wprowadzeniem w problematykę zakreśloną tytułem pracy, jest też w moim przekonaniu świadectwem dużej erudycji Autora w zakresie podejmowanych zagadnień.

2. Drugi rozdział zatytułowany „Edukacja muzyczna w polskim systemie oświaty i nauki” Doktorant poświęca prezentacji szkolnej edukacji muzycznej jak również systemowi kształcenia nauczycieli muzyki w Polsce oraz kształceniu kompetencji medialnych w Akademii Muzycznej w Poznaniu i innych uczelniach muzycznych w kraju. Czyni to poprzez ukazanie specyfiki kształcenia studentów w tych uczelniach artystycznych w kontekście interesującego Autora kształcenia kompetencji

medialnych studentów edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej. Mocno podkreśla pogląd, iż mimo marginalizacji kształcenia muzycznego, szczególnie w szkołach ogólnokształcących znaczenie edukacyjne muzyki będzie rosło, a wymiar czasowy nauczania zostanie zwiększony. To co szczególnie wartościowe to fakt, iż Doktorant charakterystykę systemu oświaty ukazuje na tle przyczyn, które spowodowały taki właśnie kształt edukacji muzycznej. Dokonuje też trafnych porównań kompetencji nauczycieli muzyki po szkołach artystycznych oraz uniwersytetach, wskazując zarazem ich niedostateczne przygotowanie medialne.

3. Kolejny, trzeci rozdział teoretycznej części pracy zatytułowany jest „Technologie informacyjne, media i nowe media w muzyce i edukacji muzycznej”. W rozdziale tym ukazane zostały podstawowe obszary zastosowań technologii w muzyce, gdzie Autor najpierw ukazuje technologie i media wykorzystywane w procesie kreacji dźwięku, a następnie podejmuje ich charakterystykę w procesie tworzenia, archiwizowania i dystrybucji muzyki. Podejmuje też ciekawą narrację ukazując rozwój technologii i mediów w ujęciu temporalnym, historycznym rozpoczynając opis procesu kreacji dźwięku od pierwszych elektrofonów aż do technologii tworzenia dźwięku w akustyce wirtualnej.

Ukazując w ostatnim z podrozdziałów rozdziału III wykorzystywane technologie i media w procesie tworzenia, archiwizowania i dystrybucji muzyki, kończy ten podrozdział charakterystyką szczególnie ważną dla celów tego opracowania, a mianowicie odniesieniem do technologii i mediów w edukacji muzycznej.

Niezwykle ważną cechą treści zawartych w tym rozdziale jest ich systematyzacja, a zarazem umiejętność dokonywania syntetycznego ujęcia omawianych zagadnień.

4. Część teoretyczną zamyka rozdział czwarty „Współczesne konteksty i wyzwania polskiej edukacji muzycznej”. Uważam, iż tytuł rozdziału jest nieco mylący, gdyż Autor podejmuje wątki edukacji muzycznej szerzej niż tylko w wymiarze polskim, szukając dodatkowo kontekstów tej edukacji nie tylko we współczesności ale odwołując się do filozofów starożytnych i proponując swoistą „wędrowkę” przez wieki. Pewną niezręcznością jest też to, iż tytuł rozdziału IV jest prawie tożsamy z tytułem zawartego w nim trzeciego podrozdziału. Chciałbym jednak stwierdzić, iż jest to rozdział ważny dla całości teoretycznych rozważań. Jednak ze względów merytorycznych, w mojej opinii rozdział ten z powodzeniem mógłby stanowić nie ostatni ale pierwszy fragment teoretycznych dociekań. podkreślam jednak, iż jest to jedynie moja subiektywna refleksja, gdyż całość struktury pracy w jej warstwie

